

UZASADNIENIE

Celem projektowanej uchwały jest ustanowienie programu wieloletniego „Rozwój kolei metropolitalnej na obszarze aglomeracyjnym Trójmiasta”, zwanego dalej „Programem”, na lata 2026–2029. Program stanowi załącznik do projektowanej uchwały.

W ramach Programu zostanie zrealizowany projekt pod nazwą „Pomorska Kolej Metropolitalna Etap II: budowa linii kolejowej na odcinku Gdańsk Śródmieście – Węzeł Kowale”, zwany dalej „PKM Południe”.

Program umożliwi ubieganie się przez spółkę Pomorska Kolej Metropolitalna S.A., zwaną dalej „PKM SA”, o wsparcie na realizację PKM Południe ze środków Funduszu Kolejowego oraz funduszy Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027, zwanego dalej „FEnIKS”, gdzie pozostałe środki będą stanowiły wkład jednostek samorządu terytorialnego.

Należy zauważyć, że PKM Południe to projekt komplementarny z inwestycjami planowanymi oraz realizowanymi na sieci kolejowej zarządzanej przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., zwaną dalej „PKP PLK SA”.

PKM SA i PKP PLK SA współpracują przy realizacji projektów infrastrukturalnych. We wrześniu 2024 r. spółki te podpisały list intencyjny w zakresie rozwoju infrastruktury kolejowej w województwie pomorskim. Zakłada się, że współpraca między spółkami obejmie przede wszystkim wsparcie przy opracowaniu dokumentacji projektowej, w szczególności na punktach styku infrastruktury kolejowej zarządzanej przez PKM SA z siecią kolejową zarządzaną przez PKP PLK SA.

PKM Południe jest częścią szerszego przedsięwzięcia zakładającego rozwój infrastruktury transportowej w południowej części Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot w powiązaniu z regionalną siecią kolejową województwa pomorskiego. Według szacunków, południowe obszary Gdańska do 2030 r. ma zamieszkiwać ok. 100 tys. osób, co będzie skutkowało stałym wzrostem zapotrzebowania na transport publiczny.

Celem PKM Południe jest budowa nowej infrastruktury kolejowej na odcinku Gdańsk Śródmieście – Orunia Górna / Łostowice-Świątokrzyska – Kowale, która będzie stanowić uzupełnienie istniejącego połączenia Wejherowo – Reda – Rumia – Gdynia – Sopot – Gdańsk, przez przedłużenie linii kolejowej nr 250 w kierunku dzielnic południowych Gdańska. Z nowej linii kolejowej będą mogli korzystać mieszkańcy sąsiadujących z Trójmiastem gmin: Pruszcz Gdański, Kolbudy i Żukowo, dzięki planowanej w ramach PKM Południe budowie węzła przesiadkowego Park & Ride w Kowalach.

PKM Południe łączy inwestycje drogowe i tramwajowe z inwestycjami kolejowymi, tworząc nowy ciąg komunikacyjny. Umożliwi to szybkie przesiadki (tramwaj – kolej – autobus) dzięki węzłom: Orunia Górna / Łostowice-Świątokrzyska i Kowale oraz budowie trasy tramwajowej „Bulońskiej Południowej”. W rezultacie PKM Południe znacząco wzmocni publiczny system transportowy Trójmiasta i województwa pomorskiego.

Zgodnie z analizami studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego na odcinku linii kolejowej Gdańsk Śródmieście – Orunia Górna spodziewanych jest nawet 28 tys. pasażerów na dobę.

Zakłada się, że pociągi będą kursować z częstotliwością występującą obecnie na sieci kolejowej zarządzanej przez PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście sp. z o.o. (co ok. 7,5 minuty w godzinach szczytu).

PKM Południe charakteryzuje się wysoką efektywnością ekonomiczną oraz gotowością do realizacji. W styczniu 2025 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku wydał

decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pod nazwą „Rozwój infrastruktury transportowej w południowych dzielnicach Gdańska”¹⁾. Decyzja obejmuje nową linię kolejową realizowaną w ramach PKM Południe na odcinku od przystanku Gdańsk Śródmieście do Kowal.

Dla PKM Południe, w ramach studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego, przeprowadzono analizę wielokryterialną i analizę kryteriów niemierzalnych, w wyniku których wyłoniono rekomendowany wariant linii kolejowej. Zadowalające wyniki analizy ekonomicznej wynikają głównie z przewidywanych znaczących potoków pasażerskich. Wariant wyłoniony w analizach stanowi podstawę dla określenia szczegółowego zakresu rzeczowego PKM Południe.

Planowane zamierzenie inwestycyjne wypełnia założenia zawarte w dokumentach strategicznych, realizuje również cele klimatyczne.

Mając na uwadze realizację kompetencji państwa oraz kompetencje Samorządu Województwa Pomorskiego w zakresie planowania i finansowania infrastruktury kolejowej, zakłada się powierzenie PKM SA roli wykonawcy Programu.

Szacunkowy koszt realizacji Programu został określony na ok. 2,3 mld zł, z czego 1,5 mld zł zostanie sfinansowane z Funduszu Kolejowego, 500 mln zł z funduszy Unii Europejskiej w ramach FEnIKS, natomiast pozostałe środki w wysokości ok. 352 mln zł będą stanowiły wkład jednostek samorządu terytorialnego i zostały ujęte w Wieloletniej Prognozie Finansowej odpowiednio Gminy Miasta Gdańska oraz Samorządu Województwa Pomorskiego.

Planowane na realizację PKM Południe środki budżetu Unii Europejskiej będą pochodziły ze zidentyfikowanych oszczędności w ramach FEnIKS w wysokości ok. 600 mln zł w związku ze zmianą na krajowe źródła finansowania części projektu PKP PLK SA pod nazwą „Udrożnienie Łódzkiego Węzła Kolejowego (TEN-T), etap II, odcinek Łódź Fabryczna – Łódź Kaliska/Łódź Żabieniec – faza II”. Dalsze finansowanie krajowe ww. projektu zostało zabezpieczone z budżetu państwa postanowieniami uchwały nr 148 Rady Ministrów z dnia 30 października 2025 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z wykonania planu realizacji Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku (z perspektywą do roku 2032) za rok 2024.

PKM Południe zostanie zgłoszona w ramach procedury konkursowej dla projektów kolei miejskiej w ramach działania 5.4 „Kolej, kolej miejska i bezpieczeństwo na kolei” FEnIKS. Ocena złożonych projektów zostanie przeprowadzona przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych, zgodnie z obowiązującym w FEnIKS systemem wyboru projektów.

Szacuje się, że PKM Południe będzie mogła pozyskać kwotę 500 mln zł środków europejskich, natomiast wkład krajowy będą stanowiły środki jednostek samorządu terytorialnego. W przypadku nieprzyznania środków z budżetu Unii Europejskiej lub przyznania kwoty niższej niż oczekiwana środki będą wyasygnowane przez jednostki samorządu terytorialnego zaangażowane w realizację PKM Południe, tj. Samorząd Województwa Pomorskiego i Gminę Miasta Gdańska.

Aktualizacja Krajowego Programu Kolejowego do 2030 roku (z perspektywą do roku 2032) polegająca na odpowiednim ograniczeniu środków budżetu Unii Europejskiej dla projektu pod nazwą „Udrożnienie Łódzkiego Węzła Kolejowego (TEN-T), etap II, odcinek Łódź Fabryczna – Łódź Kaliska/Łódź Żabieniec – faza II”, nastąpi nie wcześniej niż w II połowie 2026 r., prawdopodobnie dopiero w 2027 r., po przeprowadzeniu uzgodnień z Komisją Europejską dotyczących dalszej realizacji projektu związanego z udrożnieniem łódzkiego węzła kolejowego.

¹⁾ Decyzja nr RDOŚ-Gd-WOO.420.65.2023.ES.42 z 16.01.2025 r.

Rozwiązania zawarte w projekcie uchwały są zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projekt uchwały nie podlega notyfikacji, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt uchwały nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, o których mowa w § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404), w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Zgodnie z art. 19 ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198, z późn. zm.), Minister Infrastruktury ogłosi w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” komunikat o podjęciu przez Radę Ministrów uchwały o przyjęciu Programu, adresie strony internetowej, na której treść Programu będzie zamieszczona oraz terminie, od którego Program będzie stosowany.